

2011 VII. évf. 5. szám

JÓ SZOLGÁLAT
EGÉSZSÉG
KULTÚRA
KÖRNYEZETTUDAT
BIZTONSÁG

Kedves Olvasónk !

Párbeszéd újságunk jelen számában az Öntevékeny Keleti Városrész civil kulturális stratégiájáról szóló szakértői véleménnyel ismerkedhetnek meg, valamint a György telep szociális városrész rehabilitáció „alapozó” programjának eddigi eredményeiről tájékoztatjuk Önöket részletesen. Ezen felül még visszatekintünk a CivilÉSZ (Civil Érték SZövetség) Hálózat kialakulásának történetére és a mai napig történő folyamatos működéséről is tudósítunk, valamint az aktuális CINKE rendezvényekről is beszámolunk. Hálózatfejlesztő, érdekérvényesítő és szakmai tagozódás szerinti munkánkat a keleti városrész fejlődésének érdekében végezzük. Továbbra is tudomást szerezhetnek a CivilÉSZ hálózat tagjai által szervezett programokról az Öntevékeny Városrészek híreiben a Pécsi Hírek hetilapban. Vegyenek részt ingyenes programjaikon, alakítsuk együtt városrészünket. Kiadványunkhoz jó szórakozást kívánunk!

Fogjunk össze együtt az Öntevékeny Keleti Városrésztért!

Időszakos, ingyenes kiadvány 2011. II. negyedév, VII. évfolyam V. szám. ISSN 1217-8594. a

Nemzeti Civil Alapprogram

és az

támogatásában.

Kiadja a **Pécs-Baranyai Origo-Ház Egyesület, Párbeszéd Kiadója,**

7629 Pécs, Komlói út. 94-98. Tel.: 72/238-888, 06-20/923-8888 E-mail: origo@origo-haz.hu

Főszerkesztő: Kis Varga István **Design:** Fehér Felícia **Lektor:** Vilmosné Gilbert Edit

Szerkesztők: Bartalovics Zoltán, Bálint Botond, Kis Varga István, Kis Varga Istvánné,
Nagy Andrea Rita, Palotás Károly, Várkonyi Judit.

Nyomda: General-Copy Kft. **Tördelés:** Pécs-Baranyai Origo-Ház Egyesület

Felelős kiadó: A Pécs-Baranyai Origo-Ház Egyesület, Párbeszéd Kiadójának **Elnöke: Kis Varga István**

Számlaszám: 14100017-60943849-01000004, Web: www.origo-haz.hu

Szakértői vélemény az Öntevékeny Keleti Városrész Kulturális Stratégiájáról

Javaslat a Cselekvési Terv és a közösségépítés megvalósulására

2011. május

Tartalom

Bevezetés

1. A kultúra meghatározása
2. Kulturális stratégiák Pécsen
3. A Keleti Városrész kulturális helyzete
4. Közművelődési megállapodások
5. A Közművelődési Tanács szerepe
6. Civil kapuk, civil pontok

Cselekvési program, közösségépítés

Nyitott kérdések

Mottó:

„senki sem olyan okos közülünk, mint amilyen okosak mindannyian vagyunk”

Bevezetés

Az Öntevékeny Keleti Városrész Kulturális Stratégiája 2010. júniusában készült el, a településrészekben működő civil szervezetek összefogásával. Ez példaértékű kezdeményezés, amely mintaként szolgálhat a többi városrész civil szervezetei számára.

A keleti városrész kulturális tevékenységeinek fölmérésére, a helyzet-elemzésre és a cselekvési terv kidolgozására Pécs város akkori alpolgármestere, dr. Kunszt Márta adott megbízást a Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület elnökének, Kis Varga Istvánnak, akit később polgármesteri megbízottnak nevezett ki dr. Páva Zsolt Pécs Megyei Jogú Város polgármestere.

Az Origó-Ház szervezésében elindultak a megbeszélések, workshopok, a Pécsi Tudományegyetem szakembere moderálta a találkozokat, amelyeken a civil szervezetek képviselői, az önkormányzat köztisztviselői, kulturális szakemberek vettek részt. Kérdőívet állítottak össze a helyzetelemzés elkészítéséhez, amely a kulturális stratégia mellékleteként szerepel.

A szakértői vélemény ezen dokumentum alapján, valamint az öntevékeny keleti városrész programjának megismerését követően készült el, a projektvezető és a civil szervezeteket összefogó Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület megbízásából. A megrendelő kérése szerint bővebb kitekintés készült, amely nemcsak a kulturális cselekvési tervet, hanem a „Hogyan tovább kultúra 2011 után?” című fórumra készített prezentációt és a fórumon elhangzott problémafelvetéseket tartalmazza.

A jelenlegi szakértői vélemény még munkaanyag, ahhoz mindenki tehet szakmai javaslatot, kiegészítést.

A kultúra meghatározása

A kultúra a legszélesebb jelentésében **az ember alkotta világ**. Magában foglalja a tárgyi környezetet, az emberi kapcsolatot szabályozó normákat, az egyének magatartását meghatározó társadalmi mintákat, a gondolkodás és a beszéd szimbólumait, az ezekből származó és az egyének tájékozódását szolgáló jelkép-rendszereket: a nyelvet, a hagyományt, a művészetet, a tudományt, a vallást, a filozófiát stb.

A kultúrában jelentős szerepű az elért eredményeket tartósító, az egyes nemzedékek kapcsolatát erősítő, a történelmi folyamatosságot biztosító és megújító igény- és szokásrendszer. A kultúra szerepe lényeges a társadalmi integrációban, az egyének együttműködésében, emberek személyi fejlődésében, önállóságának kibontakoztatásában, készségeinek, jártasságainak, képességeinek és ismereteinek gyarapodásában, az életmód minőségének fokozásában a szellemi és gyakorlati tevékenységek intézményesítésében.

A kultúra ugyanakkor ellentmondásos jelenség: eredményei felhasználhatók a természeti környezet károsítására, a történelmi fejlődés, a társadalmi stabilitás és a személyi kiteljesedés megakadályozására is. Azt, hogy a kultúra pozitív vagy negatív értékei kerülnek-e túlsúlyba, mindenkor a művelődés, vagyis az értékek és képességek elsajátítása és alkalmazása dönti el. Ezért helyezünk nagy súlyt a **közösségi művelődésre**, az egyének egymást segítő gyakorlatára a kultúra eredményeinek elsajátítására.

Az UNESCO 1982-es párizsi határozata szerint a kultúra azoknak a különböző lelki, anyagi értelmi és érzelmi sajátosságoknak az összessége, amelyek egy társadalmat vagy társadalmi csoportot jellemeznek. A fogalom nemcsak a művészeteket és tudományokat foglalja magába, hanem az életmódot is, az ember alapvető jogait, az értékek, a hagyományok és hitek rendszerét.

A II. Vatikáni zsinat szerint a kultúra szó általános értelemben mindazt jelenti, amivel az ember a maga sokirányú szellemi és testi képességét műveli és kibontakoztatja. E folyamatban döntő jelentőségű tényezővé válhat az a **szimbolikus, szociális és információs tőke**, amit **helyi tudásnak** tekinthetünk. Ez a tőke működtetheti optimálisan a "másság", a helyi társadalom cselekvőit. Ez teheti a helyi polgárok életét különös integráltságúvá, gazdaságilag ökonomikussá, kötődésben, elégedettségben, perspektívában, kooperációban, részvételi lehetőségekben vonzóvá, az élet helyi lehetőségeit sokszínűvé,

másoktól különbözőn egyedivé.

A szimbolikus, a szociális és az információs tőke tőkék tartalma: a tudás, a képesség, az együttműködő szándék, amely nem a koncentrációval nő. E tőkék nagysága, ereje a megosztás folyamán nem csökken, hanem az átvétel, az eloszlás, az egymásra hatás arányában nő, új dimenziókkal gazdagodik. Mivel ezek egyszerre egyetemes, nemzeti, kisebbségi és helyi, szellemi, közösségi értékek, ezért nem fogynak el. Olyan humán, közösségi vagyon ez, amelyből minél többet használnak fel, annál értékesebbé válik azoknak, akiktől elvettek belőle. A szimbolikus, a szociális és az információs tőke a személyes létértelem kiteljesítésére törekszik, nem hódításra, nem a materiális dolgok halmozására.

Az információs társadalom a tudás-, a művészet, az etika, a hírhirdetés iparágak új rendszereit kelti életre. Ezek új módon hatják át, gazdagítják és károsítják az emberiség életét. A mezőgazdasági, az ipari, a szolgáltató tevékenységekre épült társadalmak után az információs társadalomban a szellemi, a közösségi tevékenység, a negyedik szektor dominanciája során iparág szintűvé válik.

Azok a kulturális és közösségi tevékenységek, amelyek a személyiség képességeinek, a szellem értékeinek kiteljesítésével foglalkoznak: a művelődés, az alkotás, a képességfejlesztés, a társas lét, a tájékozódás és a szellemi együttműködés legkülönbözőbb formái lesznek az életminőség domináns elemei.

A szimbolikus, a szociális, az információs tőke önkeltő jellege **új emberi attitűdöket formáz, új viszonyokat, normákat teremt, a társas lét új értékeit általánosítja.** A szembenállás helyett az együttműködést, a versengés helyett a segítőkészséget, a bezárkózás helyett a kapcsolatkereső nyitottságot, a közöny helyett az aktív, cselekvő szolidaritást, az előítélet helyett a "másság" iránti

kíváncsiságot, a különosság elismerését, méltánylását.

A kultúra ezen megfogalmazásai adják az elméleti alapjait a helyi köz-művelődési feladatoknak.

Kulturális stratégiák Pécsen

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata próbálta megfogalmazni kultúrpolitikáját, ezért törvényi felhatalmazás alapján a Közgyűlés az **579/1997.(12.04.) számú határozatában elfogadta a város kulturális középtávú koncepcióját**, amelynek az volt a célja, hogy az akkori állapotnak, igényeknek és lehetőségeknek tudatában az önkormányzat meghatározza szándékait a pécsi kulturális élet jövőbeli funkcióinak és formáinak fenntartására vagy megteremtésére.

Az alapelvek elfogadása óta eltelt idő, valamint az Európai Unióhoz való csatlakozás, már önmagában is indokolta a kulturális koncepció módosítását, ám Pécs esetében több jelentős változás is bekövetkezett, ami az újragondolást szükségessé tette.

A város a különböző etnikumok együttélésének kezelése, továbbá nemzetközi nyitottságának elismeréseként elnyerte 1998-ban az UNESCO Városok a békéért díját.

A római kori Sopianae ókeresztény temetőjét az UNESCO Világörökségi Bizottsága 2000. november végén felvetette a világörökségi listára és ezáltal az emberiség történelme szempontjából kiemelkedően fontos kultúrtörténeti kincsek közé sorolta.

Pécs a magyar vidéki nagyvárosok sorából kulturális potenciáljával emelkedik ki, fejlesztési stratégiájának a kultúra, a tudás, az oktatás és a műveltség komponenseire épített. A város kultúrája nem homogén, hanem nyitott és befogadó, multikulturális természetű, ezért eséllyel pályázhatott az Európa Kulturális Fővárosa címre, ezért szükséges volt új koncepció kidolgozása, amelyet az intézmények, civil

szervezetek és sok-sok szakember együttműködésével dolgoztak ki a művelődési csoport munkatársai. A széleskörű szakmai támogatással bíró koncepciót azonban a közgyűlés mégsem fogadta el **2004-ben, csak mint „Alapvetés a kulturális koncepcióhoz”**, amely még további kidolgozásra került.

Így készült el a jelenleg hatályos **Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának kulturális stratégiája 2008-2013**, amelyet a közgyűlés a 75/2008. (03.06.) sz. határozatával

fogadott el. Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata Kulturális Bizottságának és Polgármesteri Hivatalának felkérésére mintegy ezer oldalnyi tanulmányból, feljegyzésből, továbbá számos egyéni konzultáció, személyes hozzászólás alapján az összeállítást és a szerkesztést vezette dr. Agárdi Péter tanszékvezető egyetemi tanár, a PTE FEEK Könyvtártudományi Intézetének igazgatója. A stratégia szakmai megalapozását végezték az alábbi kulturális ágazati kollégiumok:

Tánc munkacsoport - vezetője: Vidákovics Antal

Civil munkacsoport - vezetője: Vincze Csilla

Képzőművészei munkacsoport - vezetője: Gamus Árpád

Könyvtár munkacsoport - vezetője: Kereszturi József

Fesztivál munkacsoport - vezetője: Laknerné Brückler Andrea

Zenei munkacsoport - vezetője: Horváth Zsolt

Színházi munkacsoport - vezetője: Simon István

Média munkacsoport - vezetője: Keresnyei János

Örökség munkacsoport - vezetője: Dr. Ujvári Jenő

Önkormányzat részéről: Gonda Tibor alpolgármester, Dr. Kunszt Márta a Kulturális Bizottság elnöke, Pásztor Ágnes főosztályvezető helyettes, Nagy Andrea művelődési ügyintéző, Pavlovics Attila művelődési csoportvezető.

A határozati pontokban cselekvési programok lettek meghatározva, amelyet a város jelenleg nem alkalmaz, a közgyűlési határozatokat nem tartja be, és nem is vont vissza.

Az Európa Kulturális Fővárosa 2010. project beadásának egyik feltétele volt, hogy kulturális stratégiát is mellékeljenek hozzá, ezért a Menedzsment Központ elkészítette, szintén 2008-ban a **Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának kulturális stratégiája, Kulturális alapú város – és régiófejlesztés az EKF –Pécs2010 program alapján** című dokumentumot, amely figyelembe vette a már elfogadott stratégiát, a kijelölt intézményfejlesztési irányokat, de a teljesítés itt sem az elfogadott koncepció szerint haladt.

A két utóbbi dokumentumot vette alapul a civil összefogással készült **Pécs Keleti Városrész Kulturális Cselekvési Tervezet** 2010. júniusban, amelyet az önkormányzat még nem hagyott jóvá.

Mivel az önkormányzat által elfogadott és hatályos kulturális koncepciók nem a kijelölt irányokat követik, ezért nehéz a településrészek által kidolgozott fejlesztéseket ezekhez igazítani. Így megoldást jelenthet, hogy maguk fogalmazzák meg értékeiket és terveiket, amelyekhez a város adja jóváhagyását.

A Keleti Városrész kulturális helyzete

A keleti városrész kulturális tevékenységeinek értékelése a civil szervezetek által kitöltött adatlap feldolgozásával történt. A szempontok meghatározása nagyon fontos volt a cselekvési tervezet elkészítéséhez, föl lehetett térképezni a kulturális értékeket, hiányosságokat. Az adatlapok feldolgozásával egy kulturális adatbázist lehet működtetni, amely a tervezési folyamatokat segítheti.

Röviden és összességében megállapítható:

- a keleti városrészben több településrész nem rendelkezik megfelelő közösségi térrel, művelődési házzal, vagy ami van, nagyon leromlott állapotú
- a kulturális tevékenységeket csak néhány szakirányú végzettségű munkatárs koordinálja és szervezi, csak ott találhatunk közművelődési szakembert, ahol közművelődési megállapodás jött létre az önkormányzattal (vannak akik még nem végeztek, de elkezdték a szakirányú képesítés megszerzését)
- a településrészekben nagyon sok civil szervezet és csoport működik, amelyek feladatai között kulturális feladatok is szerepelnek, kulturális vállalkozásokat nem igen találunk
- a szervezetek számos rendezvényt szerveznek hagyományápolás és hagyományteremtő céllal, az együttműködést még fejleszteni szükséges, ugyanígy a rendezvények színvonalát is
- a településrészek nagyon szép természeti, környezeti értékkel rendelkeznek, számottevőek az idegenforgalmi látványosságok, ezért alkalmasak arra, hogy bekapcsolódjanak a turisztikai fejlesztésekbe.

Közművelődési megállapodások

A Pécs Keleti Városrész területén kötelező önkormányzati feladatot ellátó civil szervezetek:

Vasasért Egyesület

Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület

Mecsekszabolcsi Környezet- és Érdékvédő Egyesület

Bányászok Érdékvédelmi Kulturális Egyesület (BÉKE)

Pécsbányaért Egyesület – 2011. márc. 17-én a közgyűlés visszavonta a szerződést, a feladatellátást a BÉKE kapta meg.

A fenti szervezetek mind egy-egy településrész civil szervezeteinek összefogásából jött létre, hálózatban, konzorciumban és egyéb együttműködésben tevékenykednek.

Kulturális feladatellátásuk az önkormányzati támogatásból és pályázati forrásokból valósulnak meg, a felsorolt szervezetek közül az első három aktív közösségi közművelődési tevékenységet lát el, a BÉKE aktív kulturális tevékenységeiről nincs információ és az öntevékeny keleti városrész civil kulturális programjában, együttműködésében sem vesz részt. (A bányászok érdekvédelmével viszont kiemelkedően foglalkoznak ők is!)

A Közművelődési Tanács szerepe

A Pécsi Közművelődési Tanács 2008. május 27-én alakult, amelyben a Keleti Városrész civil szervezetei aktívan részt vettek, alapító tagok:

- Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület
- Mecsekszabolcsi Környezet- és Érdekvédő Egyesület

A kezdetben nagy elhivatottsággal működő Tanács, aktívan közreműködött a város kulturális életének szervezésében, ezt tükrözi az „Együttműködés a döntés-előkészítésben” című konferencia, az előadásokból és az országos összehasonlító elemzésekből kiadványt is készült.

2011. március 25-én a Mecsekszabolcsi Környezet- és Érdekvédő Egyesület kezdeményezésére a Tanács – mivel lejár a megbízatása – újraszerveződik. Már nem sok civil szervezet kérte felvételét, ennek oka az lehet, hogy a 3 év alatt a Tanács nem tudta elérni, hogy tanácskozási joggal vegyen részt a kulturális témákat érintő bizottsági üléseken, fontos előterjesztéseket nem kaptak meg időben,

valamint a félévente változó elnökség sem volt szerencsés.

A kérdés: hogyan tovább Pécsi Közművelődési Tanács? Milyen szerepet fog vállalni a város döntés-előkészítésében, érvényre tudja-e juttatni szakmai véleményét? Egyáltalán lesz-e szakmai véleménye az újjá alakuló Közművelődési Tanácsnak a város kulturális életét érintő döntésekről és a tervekről?

Civil kapuk, civil pontok

Egyre inkább jellemző a civil szervezetek kulturális hálózati együttműködése, az operatív, fejlesztésorientált együttműködés.

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata Civil Konceptiója kapcsolódási pontokat ad a civil szervezeteknek az önkormányzati struktúrához, feladatokhoz, amely egyfajta támpontot nyújt a feladatok ellátásához, a feladatok meghatározásához.

Számos kérdést és bizonytalanságot vet fel a következő probléma?

„Civil Kapuk”, vagy ” Civil Pontok”?

Részlet a Civil Konceptióból:

Pécs MJV Önkormányzata Közgyűlése 2002-ben fogadta el az önkormányzat közművelődési feladatairól szóló 2/2002.(02.15.) számú rendeletet, amelynek értelmében az önkormányzati fenntartású intézmények által el nem látott feladatok teljesítése érdekében az önkormányzat közművelődési megállapodáson alapuló szerződéses kapcsolatot létesíthet. A közművelődési megállapodás célja az önkormányzati intézmények által valamilyen okból optimálisan el nem látható kötelező közművelődési feladatok szakszerű megvalósításának biztosítása.

A közművelődési feladatellátás biztosítása érdekében megkövetendő közművelődési megállapodások aláírására a szakmailag kiemelkedően, tevékenységükkel már bizonyított civil szervezetekkel kerül sor. Ezek a szervezetek látják el a jövőben a „Civil Kapu” feladatokat is....

.....A Civil Kapu szervezetek segítik a civileket kezdeményezéseik, felvetéseik ügyvitelében. Amit lehet, helyben megoldanak - amennyiben a településrészen van - a helyi részönkormányzatok bevonásával. Amiről úgy ítélik meg, hogy önkormányzati ügyintézészt igényel, azzal megkeresik a civil referenst, vagy a területi önkormányzati képviselőt, aki segíti a hivatalon belüli ügyintézészt, vagy a döntéshozatalba való becsatornázódást.

A kötelezően ellátandó közművelődési feladatok nem terjednek ki a lakossági ügyintézésre, ügyvitelére, a feladat – az 1997. CXL. törvény felhatalmazása alapján - a közművelődésre és nem pl. a közművekre irányul.....

A részönkormányzat felvállalhatja, hiszen ezért jön létre, de egy közművelődési feladatellátással megbízott civil szervezet nem kötelezhető más feladatok ellátására. Ez lehet egy szervezetnél a további feladatbővítés, de nem közművelődési megállapodás formájában.

Vannak olyan civil szervezetek, akik viszont felvállalják a városrész lakossága részére a különböző közhasznú szolgáltatások biztosítását és „Civil Pontok” létrehozását tervezik. Ezek feladatát pontosan ki kell dolgozni, meg kell határozni az önkormányzattal együtt, erre a keleti városrész civil szervezeteiből munkacsoport jön létre, a Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület koordinálásával.

Cselekvési program, közösségépítés

Meg kell fogalmazni a **kultúra szerepét a keleti városrészben:**

Városrészi kultúrának nevezünk minden olyan örökség együtttest, mely létében és hatásában túlnő egy településrész határán, a hozzávaló kötődés változatos szimbólumokban reprezentálódik, emblematikusságát több településrész (közösség) lakója is elfogadja, éltetésében, fejlesztésében kimutatható az e kulturális képződmény övezetébe tartozó településrészek együttműködése.

A keleti városrészben közművelődés minden olyan szakmai cselekvés, mely a kapcsolatok generálásában elősegíti ezeknek az együttműködéseknek a sokszínűségét, összességében a keleti városrész önazonosságának gazdagodását, erősödését szolgálja.

A keleti városrész kulturális koncepciója alapján meg kell határozni az **éves cselekvési programokat.**

Javaslatok a tervezethez:

- a Civil Érték Szövetség hálózat erősítése, a helyi kulturális tevékenységek fejlesztése
- oktatási intézményekkel megállapodás kötése a gyermek és ifjúsági közművelődési feladatok segítésére
- szakmai információs rendszer és adatbázis bővítése, működtetése
- a munkaerőpiaci helyzetet javító felnőttképzések, programok indítása a közművelődési és oktatási intézmények, módszerek bevonásával
- a városrész hátrányos helyzetét javító pályázatokhoz, programokhoz való csatlakozás (esélyegyenlőtlenség

csökkentése, kulturális turizmus, kulturális utak kialakítása, fejlesztése)

- a városrészben hagyományos és hagyományt teremtő programok együttes szervezése
- kulturális szakemberek közös alkalmazása
- szakmai napok, továbbképzések szervezése
- a kulturális szolgáltatásokat elősegítő infrastruktúra kialakítása (hordozható színpad, technikai felszerelések, számítógépes hálózat, stb.)
- közösségfejlesztő programok megvalósítása

A közösség:

Az igazi közösség egy olyan, két vagy több fős csoport, melynek tagjai, függetlenül (szociális, hitbéli, képzettségbeli, etnikai, gazdasági, politikai, stb.) hátterük sokféleségétől, elfogadták és áthidalták különbözőségeiket, ezáltal lehetőségük nyílik őszinte és hatékony kommunikációra és arra, hogy együtt dolgozzanak olyan célokért, melyeket mindnyájuk közös hasznára érhetnek el.

A közösségépítés :

Tapasztalati úton való tanulás törődésről, fegyelemről és önfeláldozásról.

A közösségépítés során többnyire a következő szakaszokon át vezet az út: álközösség, káosz, kiüresedés, igazi közösség.

Fontos alapelvek:

- Az igazi közösség és a **hatékony közlés** (kommunikáció) alapelvei megegyeznek. Ha megfelelő a közlés, jó (igazi) a közösség.

- Az igazi közösség egyik jellemzője a **hatékony döntéshozatal**, mivel a döntések konszenzussal születnek.
- A **konszenzus** egy olyan csoportdöntés, melyet némely tag esetleg nem érez a legjobbnak, de amellyel mind együtt tudnak élni, melyet mindnyájan támogatnak, és amelyet egyikük sem ás alá.

A közösségépítés azért fontos a civil szervezeteknek magukon belül is és egymással is, hogy meg tudják valósítani a terveiket, pl. a Mesterségek fesztiváljának, vagy más nagyrendezvénynek a létrehozását.

Nyitott kérdések

Amelyek még a fórumon fölvetődtek és nem kapcsolódtak szorosan az előadás anyagához, megoldásukra nem tudjuk még a választ:

- a civil szervezetek által megvalósított programok egyik nagy problémája az Artisjus által kiszabott jogdíj, amely nagy anyagi terhet ró a szervezőkre
- a civil szervezetek közterületen történő rendezvénye díjköteles, amelyet a közterület kezelőjének – a terület használatáért – ki kell fizetni, a város erre vonatkozó rendeletében megfogalmazottak alapján

Nagy Andrea Rita közművelődési szakértő

Engedélyszám: Sz-62/2008.

Cinke programok májusban

Május 03-án ismét beköszöntött a művészet az Origó-Házba egy olyan sokoldalú alkotó személyében, mint **Csizmadia Sándor**. A polihisztor azon kívül, hogy fantasztikus fotókat készít, énekel, gitáron és szájhar-

monikán is közreműködik, ezen kívül még saját nagyszerű dalokat is ír. A kiállítás címe jellemző volt a művészre „Képes-Lapjaim”. Ezt követően a Kasi Band közreműködésében irodalmi estre került sor. Május 17-én ismét Népfőiskolai előadást rendeztünk, melyet **Schmal Béla** egészségügyi tanácsadó tartott a „Negatív ionok hatása a szervezetre” témakörben, melyet szintén irodalmi esttel fejeztünk be. Május 27-én a Pécs-Meszesi Pákolitz István Művelődési házból a **Nők Pécs-Keletért Egyesület** részéről kapott meghívást a CINKE csapat egy fellépésre, melyet a közönség nagy érdeklődéssel fogadott. Május 31-én Takács István „Képversek” című önálló szerzői esttel egybekötött kiállítását nyitottuk meg 10 festőművész-

munkáiból. Mindegyik alkotáshoz tartozott vers is, némelyikhez több is. Voltak olyan művek, miket a vers ihletett, de a legtöbb képhez a költő írt költeményeket. Az esten versmondók is közreműködtek: **Tényi Zoltánné, Hajdú Katalin, Bartalovics Zoltán** és **Várkonyi Judit**. Az élményt fokozták **Bárdosné Tóth Lídia, Boczán Béla** és a **Kasi Band** fantasztikus. gitárharmóniai. A kulturális programok nyáron is nyújtanak csemegét az irodalom és képzőművészet szerelmeseinek, és ősze ismét a fesztiválhangulatnak teret adni az Origó-Házban.

Bartalovics Zoltán művészeti vezető

Öntevékeny Keleti Városrész Szociális Városrész

Rehabilitációs „Alapozó” Program

Alapelvek és Kezdő lépések

A Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat együttműködő megállapodásában foglaltak szerint formálódó program általános célja az, hogy a város keleti részén a Hősök Tere néven ismert területen (és azon belül György-telep), valamint a körülötte, fokozatosan táguló körben kialakuló, egyre inkább nyomor-nyegedre hasonlító övezet társadalmi, szociális és környezeti problémáit kezelje.

A program szervezője és megvalósítója a területen évek óta jelen lévő és ott (elsősorban) karitatív tevékenységet végző Magyar Máltai Szeretetszolgálat, valamint az Origó Ház Egyesület, amely a lakosság civil szervezeteinek támogatásával, a közvetlenül megfogalmazott helyi igények mentén tevékenykedik.

A két szervezet közös célja, hogy a meglévő terepismerete alapján, egységes szakmai elvek mentén, együttműködést alakítson ki, minden, a területen érintett civil és állami (önkormányzati) szervezet közreműködésével.

Az elmúlt két évtizedben sok kutatás, programötlet, beavatkozási kezdeményezés indult az érintett terület rehabilitációja érdekében, de azok, a jelenleg tapasztalható állapotok ismeretében, nem érték el átütő és különösen nem érték el tartós eredményt. Az elmúlt hónapokban végzett állapotfelméréseink, illetve a célterület környezetében s a közvetlen célterületen élő lakossággal folytatott konzultációink

alapján (is) az a véleményünk, hogy a tartós, az itt élők életminőségét fenntarthatóan emelő eredmények több okból maradtak el. Elsősorban azért, mert a folyamatosan romló viszonyok között minden érintett

tett igyekezett minimalizálni jelenlétét a területen, és az itt vállalt konfliktusait, hiszen eredményt nem nagyon remélhetett. Másrészt azért, mert a sok érdekelt szervezet, hivatal, intézmény, közüzemi vállalat és egyéb érintett

tevékenységének szakmai, értékrendi, valamint napi, **egyedi esetkezelés szintjén történő összehangolása** elmaradt, vagy csak ritkán, időlegesen valósult meg.

Általában mondhatjuk, hogy minden érintett feladta azt a hitét és célját, hogy „normális” életkörülmények tarthatóak fenn Györgytelepen és annak környezetében.

Az együttműködő civil és szakmai szervezetek célja az, hogy a program következményeként az érintett lakosság egységes logikát követő norma és követelmény rendszerként szembesüljön a társadalom és a környezet elvárásaival, minden segítő, szociális munkás, hivatalnok és közszolgálat, illetve önkormányzati vállalat és hatóság úgy közvetítse a saját érdekeit és értékeit, hogy az illeszkedjen a többi elvárásaihoz és segítő, együttműködési, beavatkozási gyakorlatához.

A segítő, szakemberek, hatóságok ne legyenek egymással szemben kijátszhatók, ugyanakkor aktívan támogassák egymás elvárás-rendszerét. Ne lehessen „megúszeni” a szabályszegéseket, az együttműködés elmulasztását egy esetben sem. Ez nemcsak egységes „követelményrendszert” feltételez, hanem egy nagyon rendszeres, sűrű jelenlétet a program első fázisában a terepen, illetve egy nagyon az egyedi esetkezelésre koncentráló gyakorlatot, amelyben a szokásosnál lényegesen tágabb a bevontak köre. (Egyrészt minden család érintett az elsődleges célterületen, másrészt pedig a családokkal kapcsolatba kerülő szakemberek, hivatalnokok, ügyfélszolgálatosok ismeretrendszerét használni szándékozunk). Ezt a „koncentrációt” pedig fenn kell tartani az egyedi és családi, illetve közösségi tanulási folyamatok teljes ideje alatt (értelemszerűen mindenkor a szükségletekhez igazodva). Ennek elvárásunk szerint az lesz a hosszú távú következménye, hogy a célterület lakossága számára is kialakul egy egységes kép arról, hogy mit várnak el tőle, hogy az együttműködés és normakövetés folyamányaként mit kap és a normaszegés milyen megkerülhetetlen következményekkel jár.

Összefoglalva: Azt szeretnénk, ha a törvény és a rend visszatérne a keleti városrész „elfelejtett zugaiba”, az ott élők ugyanarra a jogi és hatósági környezetre számíthatnának, mind jogaik, mind kötelezettségeik tekintetében, mintha a Széchenyi téren lennének. További komoly problémának látjuk azt, hogy a sok látványosan kommunikált nekibuzdulás után, amelyeket nem követett érdemi, jelentős változás, a helyi lakosság rezignált és bizalmatlan minden új kezdeményezéssel szemben. Ezt a bizalmatlanságot erősíti, hogy a helyiek úgy érzik, az állandó szabályok, törvények nem vonatkoznak rájuk, nem részei a társadalomnak, hiszen a mindennapi, a közérzetüket leginkább

romboló konfliktusaikban nem tudnak hatékonyan segítséget kérni és kapni a hatóságoktól.

Ezért elsősorban a közbiztonság, mint szolgáltatás biztosítása szükséges. Ebben a rendőrség mellett a helyi polgárőrségnek is jelentős szerepet szánunk.

Minden törvénytisztelő, alkalmazkodó állampolgárnak éreznie kell, hogy védelmet kap akkor, ha az ellene, vagy más ellen elkövetett bűncselekményt bejelenti.

Az önkormányzattól azt várjuk, hogy egyrészt támogassa intézményeinek, hivatalainak, szervezeteinek közreműködését a programban, másrészt biztosítsa a terület lakosságának állandóságát, vagyis akadályozza meg újabb önkényes beköltözők megjelenését, valamint ötletszerűen ne telepítsen máshol már tolerálhatatlanná vált családokat ide.

Elképzelésünk szerint ez az új helyzet alapozhatja meg azt a bizalmi szituációt, amelyben kialakítható egy olyan új helyi légkör, hangulat és végül közösség, amelyben a társadalmi normák általános betartása joggal elvárható, sőt megkövetelhető.

Nagyon fontos tanulási folyamatnak tekintjük ezt az elkövetkező másfél-két hónapot, amikor is szervezési és finomhangolási tevékenységünk segítségével úgymond „lefordítjuk” a helyi lakosságnak és civil szervezeteknek az önkormányzati és vállalati jóakaratot és ennek kapcsán kiépítjük mind vertikálisan, mind horizontálisan a kommunikációs csatornákat, illetve a szervezetek, hivatalok viszonylatában a kapcsolattartó személyek rendszerét. Ez a programelem gyerekbetegségként fel fogja vetni mindazokat a nehézségeket, amelyek egy alapvető

elvárás érvényesítése során a terület lakosságával kapcsolatban adódnak, illetve mindazokat a fogalmi, hatásköri és kommunikációs problémákat, amelyeket a különböző értékrendű és gondolkozásmódú szervezetek együttműködésének összehangolásából következnek.

Ez egy olyan tanulási folyamat lesz, amely minden későbbi tevékenységünk, együttműködésünk alapját jelenti, ezért azt kérjük mindenkitől, hogy kreatívan, nyitottan és őszintén álljon hozzá, fogalmazza meg, jelezze problémáit, kifogásait, de maga is legyen megértő mások szakmai elképzelései, fogalomrendszerei, célkitűzései iránt.

A „célterület”

Azt javasoljuk, hogy egy olyan övezeti besorolás alkuljon ki, amely a problémák típusán, illetve az önkormányzati, a hatósági és a közösségi (civil) beavatkozás különböző szintjein alapul:

1. György-telep és közvetlen környéke a "válságövezet"

Ez az a terület, ahonnan már teljesen eltűnt az eredeti, a telephez illeszkedő életformában élő lakosság, csak egykori és jelenlegi önkényes lakásfoglalók maradtak, illetve azok, akiket „jobb híján” helyezett el itt az önkormányzat az elmúlt években. Itt jelenleg alig,

vagy egyáltalán nem érvényesülnek a normális együttélés szabályai, azokat szinte mindenki megsérti, a körülmények szülte kényszerből, vagy azért, mert ezt látja a legegyszerűbb útnak. A fizikai életkörülmények szintén borzasztóak, háztartási szemét, állandóan kiöntő emésztő gödrök, patkányok, omladozó épületek jellemzik a helyzetet.

Programunk röviden összefoglalható célja az, hogy ezen a területen elérjük mindazon normák és törvények érvényesülését, amelyeket a társadalom és a hatóságok a város „normális” területén nem csak elvárnak, hanem be is tartatnak, illetve ki is kényszerítenek.

2. Elsődlegesen veszélyeztetett környezet

A teljes leromláshoz közelítő, a közvetlen célterületet körül ölelő utcák, ahol azonban még jelentős az eredeti, a területen szokásos korábbi életformát működtető lakosság. A nyomortelep szomszédságának következményei napi szinten jelen vannak (bűnözés, szemét, pszichikai nyomás, fenyegetettség).

Itt az az alapvető fontosságú, hogy megállítsuk azt az eddig irreverzibilisnek bizonyult folyamatot, amely a közvetlen válságövezetben már lezajlott. Itt változtatni kell a lakókijelölés gyakorlatán, és rendkívül szigorúan, határozottan és gyorsan (azonnal) fel kell lépni az önkényes beköltözés, illetve a jogcímes lakók által befogadott nagy létszámú vándorló családok megjelenése ellen.

3. Másodlagosan veszélyeztetett övezet

Ide azok az utcák tartoznak, amelyekben egy-egy házban, illetve lakásban jelentek meg oda életvitelszerűen beilleszkedni nem képes családok, lakók. Napi szinten még nem érezhetőek a negatív hatások,

de az életminőség romlása már érezhető (szemét, apróbb bűncselekmények), a veszélyeztetettség érzése már általános.

Hasonlóan az elsődlegesen veszélyeztetett övezethez, itt is a további romlás megakadályozása a feladat, ha-

tározott és szigorú esetkezeléssel kell elérni az alkalmazkodást, illetve megakadályozni, hogy újabb olyan gócpontok alakuljanak ki, amelyek távolabb viszik az életminőség romlását okozó hatásokat.

4. Harmadlagosan veszélyeztetett övezet

Elvileg eredeti lakossági összetételét megőrző lakóövezet, amelyben a bűnözés és a veszélyeztetettség érzésének jelentős növekedése okoz életminőség romlást, a problémagóc közvetlen közelsége következtében.

Itt az a cél, hogy a szomszédsági viszonyok és az önszerveződő lakossági csoportok segítségével a deviáns magaratásformák (lopások, rongálások, garázdaságok) elkövetői számára már ne érje meg a közvetlen és bizonyos retorzió veszélye miatt az adott közösség területén megjelenni.

Távlati tervek

A program első lépése az, hogy György-telep fizikai élıhetőségét, szemét és veszélyes hulladék mentesítését biztosító programot valósítunk meg, amely egyúttal a háztartási hulladékok folyamatos elszállítását is biztosítja. Ez a folyamat a Magyar Máltai Szeretetszolgálat szociális tevékenységére, együttműködésére, illetve Pécs M. J. Város Önkormányzata, a Közterület Felügyelet és a Biokom Kft. ez irányú lépéseire épül.

Környezettudat Program-Takarítási és köztisztasági program

1) A terület kitakarítása (Részben gépekkel, részben a helyi lakosság együttműködésével)

a) Háztartási szemét egyszeri teljes begyűjtése és elszállítása.

b) Illegális hulladékfeldolgozásból (gyűjtésből) származó veszélyes anyagok szétválogatása, ártalmatlanítása.

c) A lebontott, összedőlt, megrongált épületekből származó törmelék (és a még esetleg hasznosítható anyagok kiválogatása) eltakarítása.

2) A kialakított "normális" állapot fenntartása. (A kialakított rendet folyamatosan ellenőrzi a Polgárőrség, a Közterület Felügyelet, és minden egyéb érintett hatóság és azonnal reagál a felmerülő problémákra.

a) A háztartási szemét környezetbe kerülésének folyamatos megakadályozása, a háztartási hulladékkezelés családonkénti rutinjának

kialakítása. (A vele szerződéses viszonyban álló családok esetében a napi működést biztosítja: a Magyar Máltai Szeretetszolgálat)

b) A telepiek gyűjtőgető, hulladékbontó, vasazó, stb. tevékenységének kezelése. Ezen illegális, illetve féllegális környezetszennyező tevékenységek környezetre gyakorolt hatásának megszüntetése. (Mivel ez a tevékenység többek számára megélhetési forrás, nem megszüntetése, hanem keretek közé szorítása a cél.)

Környezettudat Program-Épített környezet védelme és javítása, kertesítés

1. Az épített környezet megőrzése és javítása a romeltakarítás után. A lakások lakók általi alapszintű (szakmunkával és minimális anyagköltséggel támogatott) felújítása. (Ezt sok 10-15 éve itt élő lakó maga már megtette, ami bizonyítja, hogy az épületek minősége minimális befektetéssel is jelentősen javítható.)

2. A természeti környezet szépítése, kertesítés. Lakásokhoz kapcsolódó kertek kijelölése, elkerítése, művelése. (Jelenleg is végzi a Szeretetszolgálat.)

Jószolgálati Program-Foglalkoztatás

A helyiek rendszeres, és hosszú távú közfoglalkoztatása a közterületek rendjének és az önkormányzati tulajdon megvédése érdekében.

Jószolgálati Program-Tüzelőanyag program

Együttműködés az Erdőgazdasággal a falopások megelőzése érdekében. A fűtési időszak kezdetére időzített hulladékfa gyűjtési akció.

Egészséges Életmód Program-Sport Egészség

Ingyenes egészségügyi szűrések szervezésével elősegíthetjük a betegségek megelőzését és az egészséges életmód iránti elkötelezettséget. A sport közösségépítő ereje már több program alkalmával megmutatkozott és a hátrányos helyzetű fiatalok számára kitörési lehetőséget biztosít.

Biztonság Program-Közbiztonság

Polgárőrség szervezése és működtetése. A Rendőrség és a civil és lakossági szféra közötti együttműködés napi szintű gyakorlattá fejlesztése, lakossági önszervező csoportok (pl. Szomszédok Egymásért Mozgalom).

Kultúra Program-Oktatás

Az oktatási intézmények és a különösen hátrányos helyzetű szülők közötti szorosabb, napi szintű együttműködés és kapcsolattartás kialakítása. A gyermekek számára magasabb szintű művészeti oktatás, a tehetségek gondozása szempontjából szintén kiugrási lehetőséget nyújt.

A felsorolt programok egymással összehangoltan, egymás hatását megerősítő indultak majd szándékaink szerint, mert az eddigi tapasztalatok szerint külön-külön csak korlátozott változás remélhető, a tartós és érdemi következmények előfeltétele a programelemek több éves tartóssága, valamint a hatóságok állandó, aktív és határozott jelenléte.

A fentiek alapján várjuk tartalmi és érdemi hozzászólásait, valamint természetesen együttműködésüket a Pécs Öntevékeny Keleti Városrész Komplex Rehabilitációs „Alapozó” Programjához, vagyis az itteni lakosság napi terhet jelentő problémáinak megoldásához, életminőségének javításához.

Bálint Botond szakmai vezető

CivilÉSZ, azaz Civil Érték Szövetség

Az együttműködés kialakulásának története, megvalósult programjai, az eddig elért eredményei, a civil közosségre gyakorolt hatása

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, létrehozta a Zöld-Pont Irodák országos hálózatát, melynek fő tevékenysége a lakosság tájékoztatása, a környezeti információkhoz való szabad hozzáférés biztosítása. A Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség kezdeményezésére a Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület és a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium együttműködési megállapodása alapján megnyíltak a Civil Zöld-Pont Tájékoztató Irodák. A hálózat kialakulása ezen szervezetek, valamint más civil szervezetek együttműködésének megszervezésére irányult a Nemzeti Civil Alap önszerveződési pályázatán elindulva. Általános célunk Baranya, Somogy és Bács-Kiskun megyében (a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség működési területén) a „külső” Zöld Pont Információs Irodát működtető szervezetek hálózatos együttműködésének kialakítása volt, együttműködés generálása a civil szervezetek, önkormányzatok, a Zöldhatóság, állami szervek, valamint az üzleti élet szereplői között. Konkrét céljaink: kezdetekben a „külső” Zöld-Pont Irodákat működtető civil szervezetek együttműködési és érdekérvényesítési készségének fejlesztése; a civil, az állami és az önkormányzati szektorok közötti intézményes párbeszéd, véleménycsere, egyeztetés, és érdekérvényesítés fórumainak létrehozása. A hálózat fejlesztését tréning-kerekasztal beszélgetés sorozatokon alakítottuk ki.

Az első etap végén kiadásra került kiadvány összegezte a fórumokon elhangzottakat, és segítségére volt a Civil Szervezeteknek, valamint a Zöld-Pont Civil Tájékoztatási Irodát működtetőknek. A megrendezett fórum helyszínei is alkalmazkodtak a menet közben felmerülő igényekhez, valamint ehhez igazítottuk a program folytatását is. A „külső” Zöld-Pont Irodát működtető civil szervezet Kalocsán már lehetőséget kapott egy fórum megszervezésére, ezzel is erősítve a személyes kapcsolatot a szervezetek között. A találkozók főbb témái:

- Kommunikációs- és együttműködési készségek fejlesztése, Civil szervezetek – Zöldhatóság együttműködése- civil hálózatfejlesztési lehetőségek
- Önismeret és kommunikáció Civil szervezetek között

Ennek eredményeképpen a találkozók alkalmával kialakult egy olyan munkakapcsolat, amely lehetőséget kínál a civil szervezetek rugalmasságának és a hatósági szakmai tudásnak az ötvözésre, a civil szervezetek közötti hálózati együttműködés kialakulására és nem utolsósorban a személyes kapcsolatok mélyítésére. A Dél-dunántúli Zöldhatóság rendszeres képzésével biztosított a „külső” Zöld-Pont Irodák tevékenységének színvonala, általuk nyújtott információk hitelessége javult. A megtartott szakmai találkozók lehetőséget nyújtottak az új ismeretek szerzése mellett a saját vélemény megfogalmazására és ütköztetésére, ezáltal erősítve a résztvevők személyes kompetenciáját is. A hálózat példaértékű, követendő minta volt a civil összefogás hasznosságát és jelentőségét illetően. Olyan együttműködés példázata, mely megyehatárokon túli tartós, közös problémamegoldással, folyamatos kommunikációval, kapcsolódási pontokat keresve a hatóságokkal, a civil szervezetekkel, zöld szervezetekkel végzi munkáját a lakosság mindennapos problémáinak megoldása érdekében.

A keleti városrész civil közösségére gyakorolt hatása jelentős, egyrészt, mert a civil szervezetek egysége jelentősebb erőt képvisel, másrészt pedig kiegészítve egymás előnyeivel saját tevékenységüket munkájuk hatékonyabbá válik. A hálózat lehetőséget nyújtott regionális kapcsolatok kialakítására, ennek keretében jutottunk el Kalocsára, civil kapcsolatépítés céljából és a sors különös útjai folytán az az érdekes helyzet adódott elő, hogy Vicze Csilla a Civilek a Mecsekért képviseletében Pécsre nem tudott eljutni a programjainkra, viszont Kalocsára eljött egy késő esti nagyon kellemes kötetlen beszélgetésre, ahol betekintést nyerhettünk egymás munkájába. A Civilek a Mecsekért szerveződés a Pécsre tervezett lokátor megvalósulást megakadályozandó jött létre és komoly eredményeket tudhat magáénak, mely kampányhoz az Origó-Ház is hozzájárult teherautó, kihangosító, helyszín biztosításával, szórólapozással segítve a munkát. A Pangea Egyesület Széllel szemben megújuló energiákkal kapcsolatos konferenciáján is több CivilÉSZ társunkkal vettünk részt, és az ott szerzett kapcsolati tőke a mai napig hasznos egyesületünk számára. Környezettudatos és civil érdekérvényesítést egyaránt folytató szervezetekkel egyre szorosabb kapocs alakult közöttünk. A civil önszerveződés során alkalmazkodtunk a folyamatosan felmerülő igényekhez, ehhez igazítottuk a CivilÉSZ hálózat kiterjesztését is, melyet újabb civil szervezetek bekapcsolásával kívánunk erősíteni. Ezért a későbbiek folyamán a hálózat némiképpen átalakult a civil érdekérvényesítés felé irányulva, közös szakmaiságok mentén, mivel a zöld programokból hamarosan kimaradtak a környezettudatossággal foglalkozó hatóságok, valamint zömmel a „zöld” szervezetek. Maradtak végül azon civil szervezetek, amelyek az „egységben az erő”, elvbe vetett hittel kezdtek el közösen tevékenykedni a Civil Érték Szövetség, röviden CivilÉSZ hálózatban.

A CivilÉSZ további fejlesztésére újabb forrásokat sikerült elnyernünk az NCA különböző kollégiumaitól. Ekkor már a hálózat fejlesztésén túl közös, néhol egymás helyszínein szervezett programokban és közös kiadványokon keresztül működünk együtt. A fejlődés során a regionalitás is egyre jellemzőbbé vált, melynek keretében egy Párbeszéd kiadványsorozatot is készítettünk a 4 régióra is kiterjesztve példaértékű együttműködések kialakításával, melyek ma is működnek. A további konstruktív együttműködéshez azonban feltétlenül szükséges volt ennek a rendszernek a továbbfejlesztése szakmaiságok felé terjeszkedve, újabb fórumteremtésekkel. Ellátogatott hozzánk a Bakony Turizmusáért Egyesület képviselőjében Csesznekről a helyi civil hangadóként ismert Reóthy Gábor, aki a „civilkedés” nehézségeibe avatott be minket értékes és tanulságos történetével. Együtt indultunk pályázatokon, segítettük egymás munkáját és a problémák megoldásában gyakran közvetítőként is részt vett az Origó-Ház a hatóságok és egyesületek között. A civil közösségek az együttműködés hatására erőteljesebb fejlődésnek indultak, mivel a városrész fejlesztésével kapcsolatos tervekbe együttesen szólhattunk bele, közösen érvényesítettük érdekeinket. Ezeket a tapasztalatokat hasznosítottuk egymás civil tevékenységének támogatásában, fórumteremtésben a biztonság, a jószolgálat, (a városrési rehabilitáció), egészséges életmód és környezettudat, valamint kultúra tekintetében. Kiemelt jelentőséggel bír Pécs Megye Jogú Város Polgármesterével kötött együttműködési megállapodás az Öntevékeny Keleti Városrész Mintaprogram megvalósítására, polgármesteri megbízotti tevékenységi körben. A keleti városrész szociális rehabilitációja kapcsán több közös fórumot, veradást és sikeres Fogyasztóvédelmi Akadémiát rendeztünk. Helyben megalakult a Civil Közbiztonsági MikroCentrum.

A városrész környezeti fejlődésére településtisztasági akciókat szerveztünk és a CivilÉSZ hálózat tagjaival közös parlagfűmentesítési pályázat kapcsán jutottunk forrásokhoz, a település megtisztítására. Azonban Pécs Európa Kulturális Fővárosa (EKF) Projekt és annak jövőbeni kihatása új stratégiát kívánt a hálózattól. Rávilágított arra, hogy a kultúra az a terület, amelynél tapasztalható, hogy közös együttműködések mentén leghatékonyabban kialakítható az összefogás, ennek során kialakuló közösségre további szakmailag tagozódott tevékenység ültethető rá. A kultúra minden tekintetben képes összekötni az embereket. Ennek jegyében 2010-ben Egyesületünk CINKE Civilek Nevezetes Kulturális Eseményei Programját az EKF hivatalos programjaként ismerte el, valamint 2011. januárjában a Baranyai Kultúráért Vándordíjjal tüntették ki. Nívós, hazai és nemzetközi havi rendszerességgel kiállításokat, kéthetente irodalmi találkozókat, versmondó versenyt, hagyományteremtő kisbíró választást, ostoros népi felvonulást, hangversenyeket szerveztünk, melyhez egyre több civil szervezet is csatlakozik. Részt vettünk jó eredménnyel a Miénk a város kulturális projektben, melynek nyerteseiként békés versengésben, egymást erősítve a keleti városrész civil szervezetei, CivilÉSZ-ek végeztek. Részt vállaltunk a Kulturális Bizottság és a Közművelődési Tanács munkájában aktív szerepünk volt. Pécs város polgármesterétől a keleti városrész kulturális stratégiájának kidolgozására konkrét feladatot kaptunk. Ennek megvalósulása érdekében tréningek és szakmai fórumok keretét biztosítottak az Öntevékeny Keleti Városrész civil kulturális szervezeteinek, az önkormányzati döntéshozóknak és művészeti szakmai köröknek a közös kulturális koncepció megalkotásának. Ez a fajta összefogás, eddig példa nélküli eredményt mutatott fel, jelentősége ezért óriási.

A Keleti Városrészben működő civil szervezetek nagy számban jelen vannak, az általuk képviselt és véghezvitt kulturális tevékenységükben erősek. A helyben születő koncepciók és az országos pénzügyi nehézségek azonban szükségessé tették a közös cselekvést. E szervezetek együttműködő hálózataként, a CivilÉSZ, a hivatalokkal karöltve, sikeresen működött együtt az Európa Kulturális Fővárosa projekttel és egymással. Az ilyen típusú feladatvállalások példái a szakmai alapú hálózatépítésnek. A feltételek különbözőek, a cél azonban közös, mind a civilek, mind a várossal való együttes cselekvés kérdésében. Szükség van a kapcsolat megerősítésére és az egyenlő feltételek menti elbírálás érdekében egy jól működő hálózat felépítésére. Ennek világos elvei és céljai mentén pedig ennek elfogadására az önkormányzat részéről. Pécs Megye Jogú Város Közgyűlése Kulturális Bizottságának elnöke és Pécs Megyei Jogú Város polgármestere részéről történt felkérés a Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület részére a keleti városrész civil kulturális stratégiájának kidolgozására. 2010. első felében a hálózatban kibővülve új tagokkal tárgyalások és kerekasztal beszélgetések eredményeképpen jött létre a helyzetelemzés és az a cselekvési tervezet, mely összhangban áll a jelenleg is érvényben lévő nemzeti kulturális stratégiával, és illeszkedik Pécs városának Kulturális Stratégiájához. Az Öntevékeny Keleti Városrészre vonatkozó tervezete anynyiban azonban konkrétabb, hogy pontos, helyi igények és lehetőségek mentén, a felelősség felvállalása mellett határozza meg a lokális cselekvést a kultúra jegyében, rövid és hosszútávon. E cselekvési terv garanciája a helyben élő, helyben cselekvő közösségekben rejlik, melyek, ha megfelelő városi elfogadottságban, és nem feltétlenül pusztán anyagi támogatásban részesülnek, úgy hozadékukat tekintve túlléphetnek lokalitásukon, kihatással lehetnek Pécs városára, sőt,

országos, vagy nemzetközi tekintetben is jelentős erőforrássá válhatnak. Jó példa erre a kistelepülések kulturális hagyományalapú országos rendezvényeinek esete, mely sok esetben a nemzetközi idegenforgalom célpontjává is válhat. A helyi hozadék pedig az, hogy az érték a városban marad, jó hatással van a városlakók közösségére, hosszú távon befolyással bírhat a társadalom szociális problémáinak megoldására is. A helyi gondok nem messziről szerkesztett látványos tervekkel, hanem helyi cselekvő civil összefogással orvosolhatóak. A kultúra szerepe sokrétű, és kihat a társadalom minden rétegére. A jól szervezett és összehangolt cselekvés pedig képes felszámolni az anyagi és a szellemi nyomorúságot. Ez közös erővel lehetséges. Erre önállóan a civilek kevesek, a pusztán felülről és kívülről irányított próbálkozások pedig, a már ismert módon, nem képesek megakadályozni a társadalom leépülését. Jó példa volt ez a közös munka arra, hogyan tudnak civil szervezetek hálózatszerűen együttműködni közös cél érdekében a hatóságokkal, a helyi Önkormányzattal, szakértőkkel és egymással. Újdonság volt az is, hogy a CivilÉSZ hálózathoz csatlakozott Pécs Kertvárosából a Kertvárosiak az Élhető Kertvárosért egyesület, akik példánkban felbuzdulva megalakították több lokális civil szervezet együttműködésében az Öntevékeny Déli Városrészt. Ennek következtében példaértékű kapcsolatrendszer alakult ki a két városrész között, mely már több közös programhoz is vezetett. Ezek közül kiemelkedik a CINKE*fészEKFeszt* fesztivál, valamint a Közéleti disznóvágás hagyományőrző programok, a KÉK-Zöld Nap, melyekről korábbi számainkban részletesebben tudósítottunk. Jelenleg folyik a keleti városrészre vonatkozó cselekvési terv aktualizálása, újabb fórumteremtés keretén belül, olyan neves szakmailag hiteles személyek bekapcsolódásával, mint Bagossy László rendező, valamint Nagy Andrea

szakértő. További célunk a CivilÉSZ hálózat megerősítése és további öntevékeny tagokkal történő bővítése, a társadalmi kohézió erősítése, kiemelten a helyi kultúra fejlesztése Pécs Öntevékeny Keleti Városrészében. Egyrészt gyakorlati oldalról közelíti meg a városrész kulturális igényeit a helyi közösségi oldaláról, valamint megoldási szinten kezeli a fenntarthatóságát és érdekképviselési mechanizmusán keresztül megjeleníteni kívánja az Önkormányzat döntéshozó testületeiben. Különösen azért is fontos, mert az Európa Kulturális Főváros évek utáni időszakra ad újabb alternatívákat. Elképzelésünk által olyan működő kis közösségek szerveződnek hálózatba, akik a továbbiakban is megőrzik önálló arculatukat, viszont a közösségi értékek megjelenítéséért képesek bizonyos egyéni érdekeiket felülmúlni. Ezáltal sokkal hatékonyabbá válik az erőforrásaik kezelése. A sikeres szövetség folytatásának eredménye a jövőre nézve lehet az, hogy bármilyen feladat megoldására képes lesz e példa nélküli kezdeményezés. Legújabb közös együttműködésünk a Civil Érték Szövetségben a Hősök tere, György-telepre vonatkozó szociális városrész rehabilitáció kapcsán erősödött és bővült újabb tagokkal a szociális szférából. (partnereinkről a 4. számban olvashattak) Az Origó-Házban indult útjára a szociális városrész rehabilitációt "megalapozó" projekt, melyen számos népjóléti szervezet, kisebbségi szervezetek, civil szervezetek, a szakma, Pécs Megye Jogú Város Önkormányzatának Népjóléti és Szociális Referatúrájának elnöke, Önkormányzati és részönkormányzati képviselők, valamint a CivilÉSZ hálózat több tagja is részt vett. Az előre meghatározottaknak megfelelően az Origó-Házban 2011. március 23-án sor került a szociális városrész rehabilitációs programot meghatározó feladatok összeállítására.

A megbeszélés széles körű társadalmi szereplők részvételével zajlott (25 szervezet) összességében: helyi általános iskola és gimnázium, jószolgálati és szociális területen tevékenykedő, kisebbségi és civil szervezetek, valamint Pécs Megye Jogú Város Önkormányzata. Az összeállított eredményekről Moór Eszter Népjóléti, Szociális és Sport Referatúra elnöke tájékoztatást kapott. Kölcsönös megállapodás született a tekintetben, hogy a jövőben a szükséges szakmai egyeztetések az Origó-Házban, mint Civil Decentrumban zajlanak, közel az akcióterülethez hálózatszerű együttműködésben segítve egymás programját a sikeresség érdekében. Szinte azonnalinak mondható cselekvési akcióprogram került elfogadásra. Ennek következtében konkrét felajánlások születtek György-telepre vonatkozóan. A Máltai Szeretetszolgálat az Esztergár Lajos Családsegítő Központ és az Indít Közalapítvány közös húsvéti településtisztasági napot szervez György-telep megtisztítására a helyi lakosság aktív bevonásával. Mindehhez csatlakozott az Origó-Ház részéről az ÖCÖM - Öntevékeny Civil Összefogás Mecsekszabolcsért, a helyi lakosok mozgósításával, mely segít a hosszú távú fenntarthatóság kivitelezésében. A Hősök terei székhelyi EUROM Egyesület is csatlakozási szándékát fejezte ki, mely közös munka a két évvel ezelőtti hasonló akció során gyümölcsözőnek bizonyult. Szintén a Máltai Szeretetszolgálat felajánlása egy konkrét akció, Hősök terére, György telepre egy mobil kórház települ ki egy napra komplex szűrésekkel: tüdőszűrés, fogászat, szemészet stb., amikor kisebb beavatkozásokra is sor kerülhet. Ezek a felajánlások 2011 tavaszára szólnak, azonnali konkrétumok. A városrész rehabilitációs folyamat megvalósítására az egymásra épülő folyamatokat jelzi. Az Esztergár Lajos Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felajánlása, az önkéntes és jogcím nélküli lakók problémáira kidolgozott tervezettel.

Fizikai segítségben is gondolkodnak, hiszen a lakhatás alapköve a szociális városrész rehabilitációs programnak. Munkájuk eredményeképpen már 13 az önkéntes és jogcím nélküli lakó kapta meg egy évre a lakhatási státuszt. A házigazda, a Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület elnöke a Pécsi Tudományegyetemmel kötött kapcsolati tőkéjét, egyetemi hallgatók szakmai gyakorlati idejének letöltésére, az ÖCÖM munkáját, valamint az Origó-Házat, mint helyszínt, a CivilÉSZ honlapot, a közművelődési megállapodás és pályázatok nyújtotta lehetőségeket kínálja fel a program megvalósulásához. A Színes Gyöngyök a délvidéki Roma Nőkért Egyesület felajánlása az

Állampolgári Tanács hatékony módszere, valamint a Gémkapocs háló 11 facilitátora. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat egy kutatási alapot ajánlott fel lehetőségként, ahol terepmunkára nyílik lehetősége fiatal egyetemi hallgatóknak, valamint együttműködési megállapodásban rögzítjük a további közös munka alapjait. A Gandhi Közalapítvány Gimnázium és Kollégium, a Bogdán János Alapítvány valamint a Budai Városkapu Iskolaközpont helyszíneként ajánlja az iskolaépületeket közösségi szintéreként megvalósuló programok során. Az Indít Közalapítvány felajánlotta két éve alakult rendszerük működtetését és a program segítségét ez által. Ezt követően e szenvedélybetegségekkel foglalkozó helyi szervezetek számára adódott lehetőség egy megbeszélésen, ahol összehangolták egymás tevékenységeit és tájékozódhattak kinek-kinek a szakterületéről az azonosságok kiküszöbölésére. A Hősök-tere György –telepre vonatkozó szociális városrész rehabilitációs programot Bálint Botond szociológus neve fémjelzi, aki szakértőként és előadóként is részt vesz a programban. Számos újabb szervezet csatlakozott a CivilÉSZ hálózathoz, már a nyugati Patacsról is csatlakoztak, ennek nyomán megalakult az Öntevékeny Nyugati Városrész

is, így már csak a Belvárosban kell olyan partnerre lelnünk, aki fel tudja vállalni ezt a jelentőségteljes feladatot. Ezen programokon túl, közös erővel, sikerrel léptünk fel a Hősök terei Iskola megmentésének érdekében. Nagy eredménynek tudható be a hálózat elismeréseképpen, hogy hetente lehetőséget kapnak a CivilÉSZ hálózat tagjai a Pécsi hírekben médianyilvánosságra, az Öntevékeny Városrészek híreivel.

Mindezen tevékenységekhez az Origó-Ház folyamatosan biztosítja saját infrastruktúráját, helyszínt biztosít és pályázati forrásokat keres a hálózat további fejlesztésére. A CivilÉSZ élő, lélegző hálózat, mely szakmaiságok mentén, a tagok identitásának megőrzésével, mégis aktív és szoros együttműködésben végzi feladatait. Igyekszünk mindig olyan, mindenki számára kiemelten fontos közös célt találni, mely a településen élők számára jelentőséggel bír.

A CivilÉSZ hálózati munkában részt vettek: Pécs Újhegyi Környezet és érdekvédő Egyesület, Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Gyűkésiek Öntevékeny Köre Egyesület, S. O. S. Innovációs Információs Egyesület Kalocsa, Kötháló Szervezet Kalocsa, Megyei Cigány Önkormányzat Kalocsa Cigány Kisebbségi Városi Önkormányzat Kalocsa Magyar Madártani Egyesület Baranya Megyei Csoport, Hosszúhetény Természet Értékeiért Egyesület, Pécsi Zöldkör, Misina Természet és Állatvédő Egyesület, Biokom Kft., EON, Pollack Mihály Műszaki Szakközépiskola, Pécsi Tudomány Egyetem, ÁNTSZ, Jövönkért Egyesület, Civilek a Mecsekért, Aranyhíd Alapítvány, Eurom Roma Közhasznú Egyesület, Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi, és Vízügyi Felügyelőség, Ö.C.Ö.M., Kertvárosiak az Élhető Kertvárosért Egyesület, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Esztergár Lajos Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, Pécs-decentrum Kulturális

Egyesület, Havihegyért Egyesület, Pécsbányaért Egyesület, Bartalovics Zoltán –DunapART, CINKE, Vasasért Egyesület, Üszögért Egyesület, Ifjúsági Unió Pécs, Reflektor Egyesület, Tegyük Egymásért Egyesület, Szent Borbála Egyesület, Összefogás Somogyi Betyárok Lovas Egyesület, Kerek Világ Alapítvány, Indít Közalapítvány, Nevelők Háza Egyesület, Szivárvány Gyermekház, Pécsi Nemzeti Színház, Népművelők Egyesülete, Zsolnay Örökség Kht. OFA, Színes Gyöngyök Egyesület, Ifjúságért Egyesület, Gandhi Gimnázium, Budai Városkapu Iskola-központ, Kodály Gimnázium, Társadalmi Unió Budapest, Nők Pécskeletért Egyesület, Pécs MJV. Önkormányzata, Civil Közösségek Háza, Bányász Emlékekért Egyesület, Pécs-Somogyi Kulturális és Környezetvédelmi Egyesület, Kézművesek Baranyai Egyesülete, Kertész Civil Közösség, Ifjúsági Ház, Apolló Kulturális Egyesület, Cseszneki Civil Közösség, Pangea Egyesület Veszprém, „7-eskör” Társaság, Reménység Alapítvány, Bakony Turizmusáért Csesznek, Tettye Forrásház, Bm. Rendőrfőkapitányság, Bioritmus, Pécsi Regionális Képző Központ, Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület és még sokan mások, szervezetek, civil személyek, a teljesség igénye nélkül.

Kis Varga István

polgármesteri megbízott

Pécs Megye Jogú Város

Öntevékeny Keleti Városrész Mintaprogram

Az Origó-Ház szolgáltatásai

A 2000 óta működő **Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület** az utóbbi időben hatalmas változásokon ment át. A Civil Szolgáltató Iroda magában foglal több olyan tevékenységet, amire a városrészben nem akad példa ilyen komplexitásban. Olyan szolgáltatásokat hoztunk el és tervezünk a közeljövőben megvalósítani a városrészben, amik előttünk csak a belvárosban voltak elérhetőek.

Civil Zöld-Pont Tájékoztató Iroda hétköznap 8-16:30

Tájékoztatás, környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi kiadványok, településtisztasági programok, e-hulladékgyűjtési akciók, parlagrafűmentesítés, fórumok szervezése.

Fogyasztóvédelmi Klub hétköznap 8-16:30

Panaszfelvétel, kivizsgálás, Kontroll havilap terjesztése, akadémiák szervezése, lebonyolítása egyénileg, illetve a Társadalmi Unióval közösen.

Közbiztonsági Mikrocentrum hétköznap 8-16:30

Panaszfelvétel, vagyonvédelmi és biztonságtechnikai tájékoztató programok, kiadványok, Szomszédok Egymásért SZEM Mozgalom népszerűsítése, Közbiztonsági Road Show, illetve Hét szervezése.

Egészséges Életmód

Véradások, egészségnapok szervezése, lebonyolítása sportprogramok szervezése.

Civilek Nevezetes Kulturális Eseményei CINKE Program

Kétheti rendszerességgel kulturális programok szervezése. Általában keddenként irodalmi találkozó illetve havonta kiállításmegnyitó 17:00 órai kezdettel. Ezen kívül hagyományőrző és gyermekprogramok szervezése, valamint a Békés Lajos Helytörténeti Múzeum működtetése a napi nyitva tartás szerint.

Honlapunk: www.origo-haz.hu/cinke

Origo-Ház Rádió Mecsekszabolcs

Az FM 87,8 MHz- en hétköznap 16:30-20:30- óráig, hétvégén 9-13 óráig sugározza műsorait. A www.origo-haz.hu honlapon is sugároz interaktív módon.

Párbeszéd újság

Időszaki újságkiadvány, mely tájékoztatást nyújt tevékenységeinkről, valamint az 5 szakmaiság kapcsán jelentet meg újságcikkeket.

Jelenleg ezen profil bővítése van folyamatban, az Önkormányzat által kiszervezett szolgáltatásokat is szeretnénk megvalósítani helyben. Az új szolgáltatásokról folyamatosan értesítjük Önöket és a Civil Decentrum kapcsán bevezető kampánnyal keressük meg a helyi lakosságot.

Kis Varga István elnök

A kiadvány megjelenését támogatta a

NEMZETI CIVIL ALAP

Demokrácia és partnerség-fejlesztési

Kollégiuma

Szociális és
Munkaügyi
Minisztérium

ESZA (EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP)
NEMZETI PROGRAMBENNYÚJTÓ IRODA
TÁRSADALMI SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium

Wekerle Sándor Alapkezelő

Origo-Ház
anno 1986

2011 VII. évfolyam 5. szám

Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület Párbeszéd Kiadó
7629 Pécs, Komlói út 94-98 Tel.: +36 72/238 888
www.origo-haz.hu E-mail: origo@origo-haz.hu

